

YÖK Üyesi Prof. Dr. Hüseyin Karaman, Gümüşhane’de “Prof. Dr. Fuat Sezgin ve Müslümanların Bilime Katkıları”nı anlattı

Gümüşhane Üniversitesi Dr. Mustafa Çalık Kongre ve Kültür Merkezi’nde 29 Kasım 2024 Cuma günü “Prof. Dr. Fuat Sezgin ve Müslümanların Bilime Katkıları” başlıklı bir konferans gerçekleştirildi.

Konferansta YÖK Yürütme Kurulu Üyesi Prof. Dr. Hüseyin Karaman, “Ünlü Türk Bilim Tarihçisi Prof. Dr. Fuat Sezgin’in hayatına ve İslam medeniyetinin bilime katkılarını” anlattı.

Saygı duruşu ve İstiklal Marşı’nın okunmasıyla başlayan konferansın açılış konuşmasını Rektör Prof. Dr. Halil İbrahim Zeybek yaptı.

Rektör Zeybek şunları söyledi:

“İslam, doğuşundan yayılışına ve günümüze değin belli çağlarda çok önemli gelişmeleri, çok değerli bilim adamlarını ve eserlerini Fuat Sezgin hocamızın sayesinde fark ettik. Gerçekten de Ortaçağ ve Yeniçağda Batının Kilise taassubu içerisinde kaldığı dönemde dünyadaki önemli bilimsel gelişmelerin İslam aleminde olduğunu görüyoruz. Nitekim matematikten astronomiye, felsefeden coğrafyaya farklı alanlarda çok önemli isimler ve önemli eserler karşımıza çıkıyor. İslam dünyası Ortaçağda, Doğuda hızla genişlerken bu dönemde bir taraftan Bağdat, Şam ve Kurtuba gibi önemli kültür merkezlerinin varlığı dikkat çekerken, öte yandan Anadolu Selçuklu Devleti zamanında Kayseri, Konya ve Sivas’ın önemli ilim ve kültür merkezleri olarak ön plana çıktığını görüyoruz. Çalışmalarıyla İslam alemindeki birçok bilim insanının gün yüzüne çıkmasında Prof. Dr. Fuat Sezgin hocamızın çok önemli bir etkisi var. Türkiye yüzyılı olarak bilinen Cumhuriyetimizin ikinci yüzyılındayız. Hem bizim tarihimize hem de insanlık tarihine baktığımız zaman, bilim ile aramıza mesafe koyduğumuzda başkalarının bizleri hükmettiğini, o mesafeyi daralttığımızda bizlerin cihana hükmettiğimizi biliyoruz. Bu nedenle de Ülkemizin 2053, 2071 hedeflerine ulaşma aşamasında hiç kuşkusuz bilimde, teknolojiye üretilen bilginin yatırıma dönüşmesinde ülkemiz çok önemli rol üstlenecektir. Bu sebeple de ülkemizin bölgesel güç odağı olmasından küresel güç odağı olması aşamasında da başta gençlerimiz olmak üzere üniversitelerin, bilimsel araştırmaların çok önemli sorumlulukları bulunuyor. Bu sebeple de Prof. Dr. Fuat Sezgin hocamızı her yönüyle bizlere anlatacak olan YÖK Yürütme Kurulu Üyesi Prof. Dr. Hüseyin Karaman hocamıza bugün burada olmalarından ve emeklerinden dolayı çok teşekkür ediyorum.”

Prof. Dr. Hüseyin Karaman’ın konferansından bazı tesbitler şöyledir:

“Prof. Dr. Fuat Sezgin hem siyasetle hem de dini anlamda bir yönü olan aileden dünyaya geliyor. Matematiği sevdiğinden dolayı liseyi bitirdiğinde mühendis olmayı arzu eden Prof. Dr. Sezgin, üniversitede mühendislikle ilgili bir bölüm okumak istiyor. İslami Bilimler ve Orientalistik alanında öncü bir yere sahip olan Alman Orientalist Hellmut Ritter’in yanında öğrenim gördü. Hocasının, bilimlerin temelini İslam bilimlerine dayandığını söylemesiyle bu alana yöneldi. Prof. Dr. Fuat Sezgin’in 1960 darbesinin ardından karşılaştığı sıkıntılar ve bu zorluklar karşısında gösterdiği kararlılık, onun bilime olan adanmışlığını pekiştirdi. Bilim, her milletten ve her inançtan insanların katkılarıyla şekillenmiştir. Müslüman bilim insanları da bu evrensel mirasa önemli eserler bırakmışlardır. Sezgin’in, İslam bilim insanlarının eserlerini yeniden keşfetme çabaları ve bu katkıları dünya çapında tanıtma gayretleri, bilim tarihine olan yaklaşımını benzersiz kıldı.”

Fuat Sezgin’in kişisel felsefesi, çalışma disiplini ve Türkiye’ye olan derin bağlılığı hakkında önemli bilgiler paylaşan Prof. Dr. Karaman, Prof. Dr. Fuat Sezgin’in, zorluklar karşısında gösterdiği direnç ve pozitif yaşam görüşüne özellikle vurgu yaptı. Onun planlı ve disiplinli yaşam tarzının bilimsel başarılarında belirleyici bir rol oynadığını belirten Karaman, Sezgin’in sade yaşam tarzı ve uzun çalışma saatleri, onun bilimsel kariyerindeki azim ve özverisini simgelediğini dile getirdi.

Sezgin’in gençlere yönelik tavsiyelerinden de bahseden Karaman, Sezgin’in, sabır, azim ve bilimsel merak gibi erdemlerin önemini vurguladığını ve gençlere gerçek bir sabır, Allah korkusu ve disiplinli çalışma tavsiyelerinde bulunduğunu ifade etti. Sezgin’in bu değerleri, yalnızca bir bilim insanı olarak değil, aynı zamanda bir düşünür ve eğitimci olarak da önemli bir figür olduğunu gözler önüne serdi.

Sezgin’in çalışmalarının, İslam medeniyetinin bilim tarihindeki yerini ve önemini yeni bir perspektiften ele aldığını ifade eden Prof. Dr. Karaman;

“Bilimler tarihi üzerine çalışması devam eden Sezgin’in ilk yaptığı iş hocası Helmut Litter’in kendisine önerdiği Arap Edebiyatı Tarihi adlı eser hakkındaki çalışması üzerine hocasına ‘Siz de müsaade ederseniz İslam Bilim Tarihini yazmak istiyorum. Hem de dünyadaki bu alanda yazılmış bütün yazılı eserlere ulaşarak, onları tarayarak yazmak istiyorum’ diyor. Hocası Helmut Litter de Fuat Sezgin’e ‘Yazamazsın, bunu dünyada hiç kimse yapamaz. Bırak bu işi biraz da mütevazı ol’ diyor. Ama Fuat Sezgin vazgeçmiyor. Kendisi İslam Bilim Tarihini yeniden yazma girişimine devam ediyor. 60 ülkenin kütüphanelerinde 400 bin cilt yazma eseri tarıyor. Buradan hareketle de 10 yıllık bir çalışma sonunda 1967 yılında İslam Bilim Tarihini yazıyor. Eserin ilk cildi çıkınca hocasına gönderiyor. Helmut Litter, eseri inceliyor ve Fuat Sezgin’e bir not gönderiyor. Notta ‘Böyle bir çalışmayı daha önce kimse yapamadı, bundan sonra da hiç kimse yapamayacak. Seni tebrik ederim’ diyor. Türkiye’ye olan bağlılığı konusunda, yurtdışında yaşamasına rağmen, Alman bir kadınla evlenmesine ve Alman Hükümeti’nin değişik zamanlarda Fuat Sezgin’e Alman vatandaşı olması yönünde baskı kurmasına rağmen hep Türk vatandaşı olarak yaşamıştır. Hiçbir zaman Türk vatandaşlığından vazgeçmemiş ve Türk pasaportunu korumuştur. Bu durum, onun milli kimlik ve vatan sevgisi ile özdeşleşmiştir. Dolayısıyla biz önce vatan ve millet sevgisini Fuat Sezgin’in hayatından alacağız” şeklinde konuştu.

Müslüman bilim insanlarının tarih boyunca bilim ve teknolojiye yaptıkları katkılara da değinen Prof. Dr. Hüseyin Karaman konuşmasını; “Fuat Sezgin, Müslümanların bilim dünyasına yaptığı katkılardan dolayı şunu söylüyor. Diyor ki; ‘Bugünkü Avrupa medeniyeti, İslam medeniyetinin belli şartlar altında ortaya çıkan devamından ibarettir. Avrupa medeniyeti İslam medeniyetinin çocuğudur. Ama modern batı her şeyin üzerine bir fırtına gibi çökerek kendisine mal etti. İslam medeniyetinin büyüklüğünü kendi insanımıza anlatmak batılılara anlatmaktan daha zordur.’ Kendi medeniyetine bağlı ve dünyadaki kendi yaşlılarıyla rekabet etme gücünde, anlayışında olursanız bu ülke ve bu millet gelecekte de var olacaktır” sözleriyle tamamladı.

Etkinlik; YÖK Yürütme Kurulu Üyesi Prof. Dr. Hüseyin Karaman’a ufuk açıcı konuşmalarından dolayı teşekkürlerini ileten Rektör Prof. Dr. Halil İbrahim Zeybek’in hediye takdimi ile sona erdi.

Kaynak: Gümüşhane Üniversitesi